

RefAid BaltHUB

Ukraina pagulaste lõimumise ja digitaalne taastlõimumise ja kogemusrõustajate (peer-led) tugi Baltimaades

Teostusperiood: 1. detsember 2025 – 30. juuli 2027

Piirkond: Eesti, Leedu, Läti (lisaks veebipõhine nõustamine ka väljaspool regiooni)

Partnerid: Eesti HIV-iga Eesti HIV-positiivsete Võrgusik (EHPV), Ühing „Demetra“ (Leedu), Ühing „AGIHAS“ (Läti)

Doonor: Šveitsi Konföderatsiooni Riiklik Migratsioonisekretariaat (SEM) Šveitsi Panuse Rapid Response Fund'i kaudu (#SwissEuropeContribution)

Projekti ülevaade

RefAid BaltHUB on regionaalne algatus Eestis, Leedus ja Lätis, mille eesmärk on tugevdada kaasavaid pagulastoetuse süsteeme ja rändehaldust vastusena jätkuvale sundrände, mida põhjustab sõda Ukrainas.

Projekt keskendub Baltimaades elavatele Ukraina pagulastele, pöörates eritählepanu haavatavatele rühmadele — eeskätt HIV-iga elavatele inimestele (PLHIV), LGBTQ+ inimestele, naistele lastega ning teistele kogukondadele, kellel võib olla täiendavaid takistusi teenustele ligipääsul.

Tuginedes juba kujunenud **BaltHUBi** regionaalsele koostööraamistikule, ühendab projekt digilahendused, kogukonnapõhise kogemusrõustamise, taastlõimumistoetuse ning struktureeritud koostöö avalike institutsioonidega, et parandada nii vahetut abi kui ka süsteemset võimekust pikaajaliselt.

Üldeesmärk: Tugevdada rändehaldust ja kaasavaid pagulastoetuse teenuseid Baltimaades elavatele haavatavatele Ukraina pagulastele.

Spetsiifilised eesmärgid

1. Parandada ligipääsu elutähtsatele teenustele

Tagada haavatavatele Ukraina pagulastele turvaline, stigmatiseerimisvaba ja mitmekeelne ligipääs infole, suunamistele ja psühhosotsiaalsele toele.

2. Toetada vabatahtlikku naasmist ja taastlõimumist

Hõlbustada nende inimeste väärikat ja vabatahtlikku tagasipöördumist Ukrainasse, kes seda soovivad, pakkudes struktureeritud nõustamist ja taastlõimumistoetust.

3. Suurendada võimekust ja koordineeritust

Tugevdada teenusepakkujate ja partnerite võimet pakkuda kaasavaid, HIV-teadlikke ning hästi koordineeritud tugiteenuseid kõigis kolmes Balti riigis.

Oodatav panus

RefAid BaltHUB aitab kaasa:

- mitmekeelsete ja stigmatiseerimisvabade teenuste paremale kättesaadavusele;
- kodanikuühiskonna ja avalike asutuste koostöö tugevnemisele;
- struktureeritumatele vabatahtliku tagasipöördumise võimalustele;
- teenusepakkujate võimekuse kasvule reageerida haavatavate Ukraina pagulaste vajadustele vastuvõtvates riikides.

Peamised sekkumisvaldkonnad

1) Digitaalne info- ja suunamistugi

Projekt arendab ja haldab mitmekeelset digiplatvormi, sh tehisaru-toega vestlusrobotit (chatbot), mis pakub usaldusväärset ja ajakohast infot:

- õigusliku staatuse ja õiguste kohta;
- ligipääsu kohta tervishoiu- ja sotsiaalteenustele;
- lõimumisvõimaluste kohta;
- suunamisteede kohta igas riigis.

Digilahendus toimib madala lävendiga „esimese kontaktpunktina“ ning täiendab riiklikke süsteeme, parandades info kättesaadavust ja selgust.

2) Kogemusnõustajate juhitud kogukonnatugi

Igas riigis pakuvad koolitatud kogemusnõustajad Ukraina pagulastele otsest kogukonnapõhist tuge, sh:

- individuaalne nõustamine ja psühhosotsiaalne tugi;
- abi riiklike süsteemide kasutamisel ja teenustes orienteerumisel;
- HIV-ravi ja ennetusega seotud nõustamine ning suunamised;
- suunamine tervishoiu-, õigus- ja sotsiaalteenustele;
- tugigruppide ja turvaliste kogukonnaruumide korraldamine.

Kogemusnõustamise mudel toetab usaldust, kultuuritundlikkust ning aitab jõuda inimesteni, kes võivad stigmat või hirme tõttu vältida tavateenuseid.

3) Vabatahtliku tagasipöördumise ja taaslõimumise tugi

Pagulastele, kes soovivad Ukrainasse naasta, pakutakse struktureeritud, vabatahtlikku ja individuaalset tuge:

- tagasipöördumise nõustamine ja teadliku otsuse tegemise tugi;
- abi reisi korraldamisel ja dokumentatsiooniga;
- vajadusel ajutine majutus;
- baas-tasemel taaslõimumistoetus ja järeltoetus.

Kõik tegevused lähtuvad vabatahtlikkuse, turvalisuse, väärikuse ning koostöö põhimõtetest asjaomaste osapooltega.

4) Võimekuse tõstmine ja süsteemide tugevdamine

Jätkusuutlikkuse ja süsteemse mõju tagamiseks investeeritakse kohalikku võimekusse:

- koolitused teenusepakujatele ja eesliinitöötajatele;
- teadlikkuse tõstmise ja stigma vähendamise tegevused;
- praktiliste juhendmaterjalide väljatöötamine kaasava teenuse osutamiseks;
- HIV-teadliku ja traumateadliku lähenemise edendamine.

Eesmärk on suurendada institutsioonide võimekust vastata haavatavate pagulaste vajadustele.

5) Koordineerimine, dialoog ja poliitikakujundus

Projekt toetab struktureeritud koostööd kodanikuühiskonna organisatsioonide, omavalitsuste, riiklike asutuste, Ukraina vabaühenduste ja asjakohaste rahvusvaheliste partnerite vahel.

Peamised tegevused:

- riiklike koordineerimisplatvormide loomine või tugevdamine;
- mitme osapoole dialoogid ja ümarlauad;
- poliitikasoovituste (policy briefs) koostamine elluviimise kogemuse põhjal;
- riikideülene teadmistevahetus ja õppereisid.

Selle komponendi eesmärk on parandada suunamissüsteeme, vähendada killustatust ja toetada tõenduspõhist poliitikaarutelu riiklikul ning regionaalsel tasandil.

Partnerid

Juhtpartner: Eesti HIV-positiivsete Võrgustik (EHPV) – üldkoordineerimine ja regionaalne juhtimine. Veeb: <https://ehpv.ee>

Leedu: Ühing „Demetra“ – riigisisene elluviimine ja osapoolte kaasamine. Veeb: <https://www.demetra.lt>

Läti: Ühing „AGIHAS“ – riigisisene elluviimine ja koostöö kohalike teenustega
- Veeb: <https://agihass.lv>

Veebileht: <https://balthub.ehpv.ee/>

Kontaktisik: Armen Aghajanov, projektijuht balthub@ehpv.ee ja armen.aghajanov@ehpv.ee